

EXPUNERE DE MOTIVE

Având în vedere creșterea explozivă a prețurilor la energie electrică și la gaze naturale, care afectează un număr foarte mare de consumatori (la finele anului 2020 numărul total de clienți casnici în cazul energiei electrice era de 8.936.407, în vreme ce pentru gaze naturale totaliza 3.942.928 clienți casnici), devine obligatorie intervenția legislativă, în sensul identificării unor măsuri de reglementare, cu aplicare imediată, astfel încât facturile românilor la energie și gaze naturale să revină la un nivel comparabil cu cel înregistrat la finele anului 2020.

În urma liberalizării prețurilor, atât la energie electrică cât și la gaze naturale, prețurile au înregistrat creșteri importante.

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, prețul energiei electrice la consumatorul final a crescut în primele 6 luni ale acestui an cu aproximativ 24%. În ultimele 2 luni însă, ritmul de creștere s-a accentuat astfel încât, în prezent, există furnizori care au crescut prețul cu până la 65%, existând situații punctuale în care facturile s-au dublat printr-o simplă notificare a clienților în acest sens. În ceea ce privește evoluția prețului gazelor naturale la consumatorul final, potrivit INS, în primele 6 luni ale anului, a fost înregistrată o creștere de 20%. Însă, la fel ca și în cazul energiei electrice, ultimele două luni au consemnat o creștere galopantă, astfel încât ofertele unora dintre furnizori au înregistrat creșteri de până la 100%.

O astfel de escaladare abruptă a tarifelor nu poate fi explicată din punct de vedere tehnic, fiind mai degrabă prețuri speculative rezultate ca urmare a unor manipulări ale pieței.

În ceea ce privește impactul acestor majorări în nivelul de trai al românilor acesta este uriaș. Indiferent de nivelul veniturilor înregistrate, creșterea facturilor a afectat serios bugetul consumatorului casnic. În actualul context, cel mai expus segment la riscul sărăciei energetice este reprezentat de persoanele cu venituri scăzute (cei cu salariul minim pe economie și pensionarii). În România, o treime dintre angajați (1.6 milioane de contracte de muncă dintr-un total de 5.5 milioane) sunt plătiți cu salariul minim pe economie (1.386 de lei net) în vreme ce pensia medie lunară a celor circa 5.085.000 de pensionari este estimată la 1.661 lei (peste 900.000 de pensionari încasează lunar pensia minimă de circa 800 de lei).

În condițiile în care prețul mediu al cantităților de energie electrică tranzacționate a cunoscut o creștere spectaculoasă, de la 120.24 lei/MWh, media lunii mai 2020 (reprezentând

totodată și minimul înregistrat anul trecut), la 284,32 lei/MWh în decembrie 2020 (reprezentând maximul înregistrat anul trecut), în primele 6 luni ale acestui an prețurile au continuat să crească galopant, astfel încât prețul mediu al lunii iunie s-a situat la 378,82 lei/MWh.

Creșterea abruptă de preț survenită în primele 6 luni ale anului s-a accentuat în lunile iulie și august. În prezent, energia electrică se tranzacționează la prețuri mult mai mari decât media de până acum, înregistrându-se tranzacții care pentru luna august și trimestru IV din 2021 ajung la prețuri record de peste 500 de lei/MWh. Mai mult decât atât, în actualul context de piață, prețul mediu al cantităților de energie electrică tranzacționate pe piețele la termen pentru livrare în anul 2022 se înscrie în același trend, prețurile situându-se între 400 lei/Mwh și 500 lei/MWh.

În ceea ce privește gazele naturale, începând cu data de 1 iulie 2020 prețurile reglementate la clienții casnici au fost eliminate. Începând cu această data, evoluția prețului gazelor naturale tranzacționate pe piețele centralizate a fost una crescătoare, prețul mediu ponderat crescând în anul 2021 cu circa 88.6% față de 2020. Astfel, în intervalul iulie 2020-august 2021 prețul mediu ponderat a crescut de 3.6 ori.

Unul dintre factorii decisivi în creșterea prețului gazelor naturale din România îl reprezintă evoluția prețurilor înregistrate pe platforma CEGH Austria, cea mai mare platformă bursieră de gaze naturale apropiată geografic de România. Începând cu luna ianuarie 2021, prețurile tranzacționate pe această platformă bursieră au crescut constant, astfel încât prețul înregistrat în luna iulie 2021 era cu 86% mai mare decât cel din ianuarie. Ritmul ascendent s-a menținut și în luna august 2021, platformele bursiere înregistrând cele mai mari prețuri din ultimele 24 de luni (de exemplu, pe 18 august s-a înregistrat prețul record de 239,43 lei/MWh).

Escaladarea prețurilor la energie și gaze naturale sunt de natură să producă mari dezechilibre în veniturile populației. Media anuală a cheltuielilor cu utilitățile în gospodăriile din România este de aproximativ 417 lei/lună, respectiv 5004 lei anual. În aceste condiții, pentru angajații plătiți cu salariul minim pe economie, efortul suplimentar determinat de dublarea facturilor la energie și gaze va putea fi suportat prin alocarea a 4 salarii lunare doar pentru utilități! În cazul pensionarilor, dublarea facturilor generează un efort suplimentar estimat la 377 lei/lună, respectiv 4524 lei/an, ceea ce reprezintă echivalentul a 3 pensii lunare (pensia medie netă de asigurări sociale de stat totalizează 1604 lei lunar). În condițiile în care, la nivel național, circa 2.92 milioane de pensionari încasează o pensie lunară mai mică de 1600 lei iar 1.57

milioane de pensionari încasează o pensie de sub 1000 de lei/lună, explozia prețurilor la energie și gaze naturale îi condamnă la sărăcie energetică

În aceste condiții, având în vedere creșterile galopante de preț înregistrate atât la energia electrică cât și la gaze, precum și impactul uriaș pe care aceste creșteri îl generează în totalul veniturilor pentru majoritatea consumatorilor casnici, tot mai mulți români întâmpină dificultăți la plata facturilor, fiind expuși riscului de sărăcie energetică. Soluțiile legislative vizează tocmai reducerea poverii unor facturi rezultate printr-o creștere artificială a prețurilor. Principalele intervenții vizează introducerea plafonării acestor prețuri, pentru o perioadă de șase luni, pentru consumatorii casnici, la nivelul mediu al ultimelor șase luni anterioare intrării în vigoare a prezentei legi. Plafonarea se va stabili prin Ordin al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE) în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a legii, urmând să fie aplicată pentru o perioadă fixă, de 6 luni. Totodată, în vederea asigurării resurselor financiare necesare compensării pierderilor înregistrate la furnizori, cu până la 50% a diferenței de preț înregistrate în ultimele 6 luni la consumatorii casnici. Finanțarea Fondului se asigură din taxarea cu 50% a profitului înregistrat de producătorii de energie electrică și gaze naturale precum și de la bugetul de stat.

Inițiator

Senator PSD Daniel Cătălin ZAMFIR